

**Ministerul Apărării al Republicii Moldova
Agenția pentru Știință și Memorie Militară**

**Universitatea de Stat din Moldova
Institutul de Istorie
Institutul de Cercetări Juridice, Politice și Sociologice**

SESIUNE ȘTIINȚIFICĂ ANUALĂ

**PARTENERI: Universitatea de Stat din Moldova
Asociația de Istorie Militară**

Locul desfășurării:
Agenția pentru Știință și Memorie Militară
(str. Tîghina, nr. 47, mun. Chișinău)

Chișinău, 22 decembrie 2023

Comitetul științific:

dr. Vitalie CIOBANU

dr. hab. Gheorghe COJOCARU

dr. hab. Victor JUC

dr. hab. Igor CERETEU

dr. Valentin BURLACU

dr. Silvia CORLĂTEANU-GRANCIUC

dr. Eugen-Tudor SCLIFOS

dr. Alexandru COSMESCU

Comitetul organizatoric:

dr. Silvia CORLĂTEANU-GRANCIUC

dr. Marin BUTUC

cerc. șt. Valentina COSMESCU

Andrei HANGANU

Eugen CERNENCHI

PROGRAM GENERAL

09.00 - 09.30 ÎNREGISTRAREA PARTICIPANȚILOR

09.30 - 10.00 DESCHIDEREA CONFERINȚEI

ALOCUȚIUNI DE DESCHIDERE:

Dr. Vitalie CIOBANU, directorul Agenției pentru Știință și Memorie Militară

Dr. hab. Gheorghe COJOCARU, directorul Institutului de Istorie al Universității de Stat din Moldova

Dr. hab. Victor JUC, directorul Institutului de Cercetări Juridice, Politice și Sociologice al Universității de Stat din Moldova

Ghenadie DONOS, președintele Federației Sindicale a Educației și Științei din Republica Moldova

FOTOGRAFIE DE GRUP

10.00 - 10.30 ȘEDINȚĂ ÎN PLEN

Dr. hab. Gheorghe BOBÎNĂ, Institutul de Istorie al Universității de Stat din Moldova
Receptarea operei lui Dimitrie Cantemir în Basarabia postbelică (anii 1950-1970)

10.30 - 10.45 PAUZĂ DE CAFEA

10.45 - 12.30 SESIUNE DE COMUNICĂRI ȘTIINȚIFICE

12.30 - 12.50 MOMENT ARTISTIC (COLINDE DE CRĂCIUN)

12.50 - 13.30 PAUZĂ DE CAFEA

13.30 - 16.00 SESIUNE DE COMUNICĂRI ȘTIINȚIFICE

16.00 - 16.30 CONCLUZII ȘI TOTALIZĂRI

PROGRAMUL LUCRĂRILOR CONFERINȚEI PE SECȚIUNI

Secțiunea I ISTORIE MEDIEVALĂ

Moderatori:

Dr. hab. Igor CERETEU, Institutul de Istorie al USM

Dr. Valentina EȘANU, Institutul de Istorie al USM

Comunicări:

1. **Dr. hab. Ion CHIRTOAGĂ**, Institutul de Istorie al USM
Formațiunile statale românești la est de Carpați în timpul dominației mongole (1241-1368)
2. **Dr. hab. Igor CERETEU**, Institutul de Istorie al USM
Constituirea Mitropoliei Moldovei – motiv de dispută între Patriarhia de Constantinopol și puterea laică a Țării Moldovei (sec. XIV - începutul sec. XV)
3. **Dr. hab. Alexandru ROMAN**, USM
Diplomație și artă militară în activitatea de stat a suveranului Moldovei Ștefan cel Mare
4. **Dr. hab. Valentin CONSTANTINOV**, Institutul de Istorie al USM
Noi materiale documentare din arhivele poloneze
5. **Cerc. șt. Eugen CERNENCHI**, Institutul de Istorie al USM
Un episod din istoria relațiilor lui Petru Rareș cu Hanatul Crimeei
6. **Dr. Sergiu BACALOV**, Institutul de Istorie al USM,
Sistemul de „mâncături” ca premisă a instaurării regimului fanariot în Țara Moldovei (sec. XVII-XVIII)
7. **Dr. hab. Demir DRAGNEV**, mem. cor al AȘM, Institutul de Istorie
Cu privire la colectarea de către Consulatul Rus a informațiilor despre situația internă a Moldovei la sfârșitul secolului al XVIII-lea
8. **Dr. Vlad MISCHEVCA**, Institutul de Istorie al USM
Domnia ultrascurtă din Moldova în 1806 a lui Scarlat Callimachi
9. **Dr. hab. Alina FELEA**, Institutul de Istorie al USM
Din istoria alimentației în Țara Moldovei în sec. XVIII - începutul sec. XIX: consumul de băuturi alcoolice

Secțiunea II
ISTORIE MODERNĂ

Moderatori:

Dr. Eugen-Tudor SCLIFOS, Institutul de Istorie al USM

Dr. Alexandru COSMESCU, Agenția pentru Știință și Memorie Militară

Comunicări:

1. **Dr. hab. Ion GUMENĂI**, Institutul de Istorie al USM
Tangențe ale personalității și operei lui Paisie Velicikovski cu spațiul pruto-nistrean
2. **Dr. hab. Valentin TOMULEȚ; mrd. Anastasia GUȚU**, Institutul de Istorie al USM
Istoriografia problemei comerțului Basarabiei în cadrul relațiilor comerciale ale Imperiului Rus cu Imperiul Austriac (1812-1867);
3. **Dr. Eugen-Tudor SCLIFOS**, Institutul de Istorie al USM
Problema Basarabiei în context internațional (1857-1875)
4. **Dr. Andrei EMILCIUC**, Institutul de Istorie al USM
Evoluția agriculturii din Basarabia în contextul reformelor din Imperiul Rus (1868-1914)
5. **Drd. Sergiu DEMERJI**, Institutul de Istorie al USM
Unele considerații privind politicile lingvistice discutate în cadrul congreselor eparhiale (1868-1917)
6. **Dr. Diana EȚCO**, Institutul de Istorie al USM
Oportunitățile învățământului profesional din Basarabia (sfârșitul sec. XIX - începutul sec. XX)
7. **Cerc. șt. Ion NEGREI**, Institutul de Istorie al USM
Constituirea și activitatea Societății Culturale Moldovenești
8. **Dr. Dinu POȘTARENȚU**, Institutul de Istorie al USM
„Sutele negre“ în Basarabia
9. **Dr. Mihai TAȘCĂ**, Agenția pentru Știință și Memorie Militară
Alegerea deputaților în Sfatul Țării la Congresul Militarilor Moldoveni
10. **Dr. Vitalie CIOBANU; cerc. șt. Valentina COSMESCU**, Agenția pentru Știință și Memorie Militară
Divizia II Cavalerie în Basarabia (ianuarie-martie 1918)
11. **Drd. Iulian CRIMINCEANU**, Institutul de Istorie al USM
Organizarea și activitatea Sectorului I al miliției din Orașul Chișinău în perioada ianuarie 1918 - aprilie 1918
12. **Dr. Alexandru COSMESCU**, Agenția pentru Știință și Memorie Militară
Literatura bazată pe surse: aspecte ale situației din anii 1917-1918 în piesa de teatru documentar „Anatomia Unirii” de Mihai Fusu și Luminița Țăcu

Secțiunea III
ISTORIE CONTEMPORANĂ

Moderatori:

Dr. Virgiliu BÎRLĂDEANU, Institutul de Istorie al USM

Dr. hab. Elena NEGRU, Institutul de Istorie al USM

Comunicări:

1. **Dr. Silvia CORLĂTEANU-GRANCIUC**, Institutul de Istorie al USM
Un raport al lui Tommaso Tittoni în chestiunea Basarabiei prezentat în Parlamentul Italiei, în martie 1927 – „La Bessarabia, la Romania e l'Italia”
2. **Dr. hab. Nicolae ENCIU**, Institutul de Istorie al USM
Memoriul lui Aristide Blank din 25 august 1930 ca sursă documentară de elucidare a situației social-economice a României în anii crizei economice mondiale
3. **Dr. hab. Gheorghe COJOCARU**, Institutul de Istorie al USM
Noi abordări în istoriografia celui de-al Doilea Război Mondial
4. **Dr. Mihai ȚURCANU**, Institutul de Istorie al USM
Ultimatumul sovietic din 26-28 iunie 1940 și atitudinea Ungariei și a Bulgariei
5. **Dr. hab. Ion ȘIȘCANU**, Institutul de Istorie al USM
Reconsiderări privind stabilirea granițelor RSS Moldovenești
6. **Acad. Valeriu PASAT**, Institutul de Istorie al USM
Problema identitară în RSS Moldovenească în anii stalinismului târziu
7. **Dr. hab. Elena NEGRU**, Institutul de Istorie al USM
Problema patrimoniului literar clasic în RSSM (1944-1958)
8. **Dr. Mariana ȚÂBULEAC-CIOBANU**, Institutul de Istorie al USM
Teatrele din RSSM în contextul politicii de ideologizare și deznaționalizare
9. **Dr. Nicolae FUȘTEI**, Institutul de Istorie al USM
Supravegherea cultelor religioase prin rețeaua de informatori
10. **Dr. Virgiliu BÎRLĂDEANU**, Institutul de Istorie al USM
Noi surse documentare în cercetarea represiunii membrilor organizației Martorilor lui Iehova în RSSM (1944-1989)
11. **Drd. Anatolie NOSATÎI**, Ministerul Apărării al Republicii Moldova
Starea de spirit a populației în RSSM din anii 1970-1980
12. **Dr. Anatol ȚĂRANU**, Institutul de Istorie al USM
Din istoria prezenței militare ruse în Republica Moldova
13. **Cerc. șt. Natalia MAFTEUȚĂ**, Institutul de Istorie al USM
Problema masacrelor de la Nistru în presa internațională
14. **Dr. Octavian ȚÎCU**, Institutul de Istorie al USM
Rusia și separatismul transnistrean în Republica Moldova: noi realizări după invazia Ucrainei de către Rusia
15. **Dr. Valentin BURLACU**, Agenția pentru Știință și Memorie Militară
Aspecte istoriografice ale conflictului transnistrean. Studiu de caz: istoriografia din Republica Moldova
16. **Cerc. șt. Sergiu CATARAGA**, Agenția pentru Știință și Memorie Militară
Crucișătorul „Kagul”

Moderatori:

Dr. Ion COROPCEAN, Agenția pentru Știință și Memorie Militară

Dr. Veaceslav UNGUREANU, Institutul de Cercetări Juridice, Politice și Sociologice al USM

Comunicări:

1. **Dr. Ion RUSANDU**, Institutul de Cercetări Juridice, Politice și Sociologice al USM
Războiul ca fenomen politic
2. **Dr. hab. Victor JUC**, Institutul de Cercetări Juridice, Politice și Sociologice al USM
Securitatea națională a Republicii Moldova în contextul conflictual din subregiunea est-europeană
3. **Cerc. șt. Gheorghe BĂLAN**, Agenția pentru Știință și Memorie Militară
Unele efecte ale războiului din Ucraina asupra securității Republicii Moldova
4. **Drd. Aurel FONDOS**, Agenția pentru Știință și Memorie Militară
Răspuns la situații de criză în Republica Moldova: repere conceptuale pentru o coordonare eficientă la nivel interinstituțional
5. **Dr. Veaceslav UNGUREANU**, Institutul de Cercetări Juridice, Politice și Sociologice al USM
Asigurarea rezilienței geopolitice a securității naționale a Republicii Moldova
6. **Dr. Ion COROPCEAN**, Agenția pentru Știință și Memorie Militară
Unele aspecte ale rezilienței Republicii Moldova în raport cu amenințările hibride
7. **Cerc. șt. Andrei COVRIG**, Asociația de Drept Umanitar din Republica Moldova
Unele reflecții referitoare la proiectul Strategiei Securității Naționale
8. **Dr. Marin BUTUC**, Agenția pentru Știință și Memorie Militară
Particularități ale implementării comunicării strategice în sectorul de securitate și apărare a Republicii Moldova
9. **Dr. Tatiana BUSUNCIAN**, USM
Securitatea umană a Republicii Moldova în contextul noilor amenințări de securitate
10. **Dr. Andrei GUȘTIUC**, Institutul de Cercetări Juridice, Politice și Sociologice al USM;
drd. Natalia TÎLTU, Școala Doctorală a Academiei „Ștefan cel Mare” a MAI
Amenințări, riscuri și vulnerabilități de securitate în sectorul financiar-bancar din Republica Moldova
11. **Dr. Liliana BENIUC**, USM
Premisele istorice, socio-economice și politice ale procesului de integrare europeană
12. **Dr. hab. Veaceslav PERJU**, Agenția pentru Știință și Memorie Militară
Amenințări și războaie hibride contemporane
13. **Dr. Irina CEACÎR**, Institutul de Cercetări Juridice, Politice și Sociologice al USM
Imaginea președintelui ucrainean la începutul agresiunii rusești: portret și secvențe în război
14. **Cerc. șt. Alexandru NOROC**, Agenția pentru Știință și Memorie Militară
Dezinformarea – provocare a erei digitalizării
15. **Cerc. șt. Sergiu MUNTEANU**, Agenția pentru Știință și Memorie Militară
Propaganda Federației Ruse în circuitul informațional al statelor post-sovietice
16. **Dr. Ion XENOFONTOV**, Agenția pentru Știință și Memorie Militară
Terorismul nuclear și radiologic: amenințări asupra securității (inter)naționale